

W stronę samopodtrzymywalności regionów. Perspektywa strategii inteligentnych specjalizacji

Maciej Tarkowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2025, 366 s.,
ISBN 978-83-8206-752-1

Autor podjął próbę określenia prawidłowości rządzących transformacją regionów do samopodtrzymywalności, w szczególności wskazania terytorialnie zróżnicowanych mechanizmów oraz przyczyn porażek i sukcesów w zwiększaniu stopnia samopodtrzymywalności produkcji i konsumpcji. To główny cel rozważań prowadzonych na płaszczyźnie teoretycznej i empirycznej. Osadzono je w perspektywie strategii inteligentnych specjalizacji, stanowiących narzędzie terytorialnie ukierunkowanej polityki innowacyjnej Unii Europejskiej. Strategie te wdrożono po raz pierwszy na szeroką skalę w ramach długoterminowego budżetu UE na lata 2014–2020. Stworzyło to okazję do wglądu w oddziaływanie nowych narzędzi publicznej interwencji na procesy rozwoju regionalnego. Architektura strategii, oparta z jednej strony na oddolnych procesach przedsiębiorczego odkrywania, z drugiej – na zbiorowym, społecznie legitymowanym definiowaniu priorytetów rozwojowych, pozwoliła w wieloaspektowy sposób prześledzić procesy formowania regionalnych ścieżek ewolucji gospodarczej. Znaczny zakres swobody pozostawionej uczestnikom, będący istotą terytorialnie zorientowanych polityk publicznych, aktywizował różnorodne konfiguracje czynników napędzających tę ewolucję. Monografia stara się wypełnić dwójakiego rodzaju lukę w literaturze przedmiotu. Przede wszystkim systematyzuje zagadnienie skuteczności strategii inteligentnych specjalizacji jako narzędzia programowania rozwoju regionalnego. Uogólnienia poczynione na tym polu stały się źródłem argumentacji umożliwiającej uporządkowanie i syntezę

wiedzy na temat mechanizmów i czynników ewolucji regionów w warunkach zmieniających się oczekiwań społecznych co do kierunków tej ewolucji. Dotychczasowy kierunek – wzrost gospodarki – jest coraz częściej kwestionowany. Na znaczeniu zyskuje zaś dążenie do samopodtrzymywalności. Na potrzeby niniejszej pracy zostało ono zdefiniowane w ujęciu społeczno-technologicznym jako ograniczanie zasobochłonności procesów produkcji i konsumpcji. Monografia, posługując się wglądem oferowanym przez strategię inteligentnych specjalizacji, wypełnia również lukę w wiedzy dotyczącej mechanizmów oraz czynników redukcji tej zasobochłonności. Tym samym wpisuje się w nurt badawczy, w którym geografia ekonomiczna i studia regionalne dostarczają klucza do zrozumienia przyczyn i istoty przebiegu transformacji, wskazując na rolę kapitału terytorialnego w tym procesie.